

Nasjonal faglig retningslinje om fravær

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via: lin@touretteforeningen.no

Innsendt av

Liv Irene Nøstvik

Innsendt dato

2. oktober 2026

På vegne av

Norsk Tourette Forening

Målgruppe

Organisasjon (Privat)

Stilling

Daglig leder

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

1. Bakgrunnsinformasjon om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet i samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet (Udir), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Helsedirektoratet (Hdir), Statped og Folkehelseinstituttet (FHI). Målet er å bidra til likeverdige tjenester av høy kvalitet, forebygge fravær og gi elever med bekymringsfullt fravær riktig hjelp til rett tid. Retningslinjen skal understøtte kommunenes systematiske arbeid for å bidra til at barn og unge får trygge og gode oppvekstmiljø.

Lenke til retningslinjen: [Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og oppfølging av skolefravær | udir.no](#)

1.1. Om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet etter internasjonalt anerkjent metodikk, i tråd med prinsipper fra kunnskapsbasert praksis. Metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. Retningslinjen består av kunnskapsbaserte anbefalinger, som hver har tre deler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag, ekspertgruppas vurderinger og juridiske rammer

Del 3 handler om at det skal være transparent hvilket kunnskapsgrunnlag anbefalingen bygger på samt hvilke vurderinger som er gjort. Mer om metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. En retningslinje er ment som et digitalt oppslagsverk, som man kan slå opp i når man lurer på hva man skal gjøre i en gitt situasjon. Det er derfor ikke forventet at brukere av retningslinjen vil lese retningslinjen fra A til Å, og man kan fint bruke retningslinjen uten å lese det som står under del 3.

1.2. Høringssvar

I høringen ønsker vi særlig tilbakemeldinger på om innholdet er tydelig og forståelig formulert, og om det vil være til praktisk hjelp.

Vi håper så mange som mulig vil delta med høringssvar. Vi ønsker bare ett høringssvar fra hver høringsinstans, og ber derfor hver høringsinstans om å samordne sine innspill.

Fristen for å sende inn høringssvar er **02.10.2026**

Etter at høringsfristen er utløpt, vil høringssvarene gjennomgå. Retningslinjen vil justeres på bakgrunn av innspillene. Justert retningslinje publiseres i 2027.

Send epost til post@udir.no for spørsmål eller avklaringer.

Er svarene basert på innspill fra flere personer i organisasjonen/enheten?

Velg ett alternativ

☒ Ja

☐ Nei

2. Spørsmål om anbefalingene

Retningslinjen består av korte handlingsrettede anbefalinger, som hver har tre hoveddeler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og juridiske rammer

I det følgende ønsker vi svar på spørsmål knyttet til de konkrete anbefalingene. Til slutt i skjema kan du skrive innspill til retningslinjen som helhet.

2.1. Samarbeid med hjemmet

Anbefaling: "Skolen bør snakke med alle elever og foresatte om fravær, nærvær og skolemiljø". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

Anbefaling: "Ved bekymring eller begynnende fravær bør skolen tidlig snakke med eleven og vurdere å kontakte foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter at retningslinjen legger vekt på tidlig dialog og samarbeid mellom skolen og hjemmet.

Positivt at det presiseres at de første tegnene også kan ses hjemme før de blir synlige på skolen.

Videre positivt at det legges vekt på tegn på redusert trivsel, motivasjon og mestring, slik at fraværets omfang alene ikke er eneste grunnlag for bekymring.

Vi er imidlertid skeptiske til den sterke presiseringen om at skolen skal strekke seg langt for å snakke med eleven før de eventuelt kontakter foresatte. I tillegg til elevens alder, bør det legges sterkere vekt på betydningen av evt andre forhold, som f. eks sykdom eller funksjonsnedsettelse. Ved slike forhold bør foresatte informeres snarest, da det kan være behov for særlige tilpasninger rundt fraværsarbeidet. Ved Tourettes syndrom og andre funksjonsnedsettelse vil foresatte ofte være skolen viktigste kilde til informasjon om elevens situasjon og ulike årsaker til begynnende fravær. Manglende/ feil tilretteleggingstiltak i skolen kan bidra til skolefravær, noe det være vanskelig for eleven å sette ord på selv. NTF mener det er viktig at foreldrene anerkjennes som sentrale, likeverdige samarbeidspartnere og som viktige formidlere av barnets behov. Dette gjelder særlig når barnet på grunn av alder, funksjonsnivå, stressbelastning eller andre utfordringer ikke selv klarer å formidle sin situasjon eller ivareta egne interesser fullt ut.

Elever med Tourettes syndrom kan oppleve en slik samtale som svært belastende, ofte som et tillegg til en allerede krevende skolehverdag.

Dersom det skal avholdes møte uten foresatte bør de uansett informeres på forhånd om når møtet skal finne sted, slik at de har muligheten til å støtte eleven om samtalen har vært vanskelig.

Det bør derfor ikke etableres generelle regler om at eleven alltid skal snakkes med først, men at dette bør vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Dersom det gjennomføres møter om fravær uten forvarsel bør foresatte av samme grunn informeres når skolen har hatt samtaler med eleven om fravær.

Det er videre viktig at ansatte i skolen er oppmerksomme på maktubalansen i samarbeidet. For mange foresatte er bekymringsfullt skolefravær en langvarig og belastende situasjon. Foresatte kan bruke betydelig tid og krefter på å hjelpe barnet til tilstedeværelse på skolen. Foresatte kan samtidig være redde for å bli møtt med mistanke om manglende grensesetting, oppfølging eller omsorg.

NTF støtter derfor FFOs forslag om å legge til formuleringen «For foresatte kan møter om skolefravær oppleves særlig krevende. Skolen bør derfor være bevisst maktubalansen som kan oppstå mellom profesjonelle aktører og foresatte og aktivt bidra til at foresatte opplever seg trygge, informerte og likeverdige i samarbeidet.»

Foresatte til barn med funksjonsnedsettelse kan oppleve å stå i en svært sårbar posisjon i møte med skolen. Skolen må være bevisst på hvordan møter og kommunikasjon organiseres. Foresatte bør få informasjon om formålet med møtet, hvem som skal delta, og hvilke temaer som skal behandles. Det bør legges til rette for at foreldrene kan forberede seg og få informasjon i et språk som er forståelig.

Elever med Tourettes syndrom og andre nevroutviklingsforstyrrelser kan være særlig utsatt for negative sosiale erfaringer.

Elever med Tourettes syndrom er særlig utsatt for mobbing, utestenging og krenkelser direkte knyttet til symptombildet.

Dersom tics, atferd eller andre uttrykk knyttet til elevens funksjonsvariasjon blir møtt med negative reaksjoner, kan dette få store konsekvenser. Et utrygt psykososialt skolemiljø kan gjøre skoledagen belastende og føre til at eleven unngår bestemte situasjoner, klasser, aktiviteter eller hele skolen. Mobbingen er ofte skjult, og blir ikke alltid fanget opp av skolens ansatte. Dette bør derfor alltid vurderes og aktivt kartlegges når fravær oppstår eller utvikler seg.

Anbefaling: "Skolen kan vurdere å tilby hjemmebesøk til elever med bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter den sterke presiseringen om at hjemmebesøk skal være frivillig.

Et hjemmebesøk må aldri oppleves som en kontrollfunksjon eller som en forutsetning for at familien skal få nødvendig hjelp.

2.2. Elevens medvirkning

Anbefaling: "Skolen bør tilpasse informasjonen og dialogen om fraværet til eleven". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter retningslinjens vektlegging av elevens rett til å bli hørt og medvirke i egen sak. Medvirkningen må imidlertid tilpasses elevens alder, modenhet, funksjonsnivå og individuelle forutsetninger.

For noen elever med Tourettes syndrom kan møter generelt være vanskelig, og møter om skolefravær være særlig belastende.

Det er viktig å anerkjenne at elever med bekymringsfullt fravær allerede står i en vanskelig situasjon. Det kan være vanskelig å sette ord på egne behov, håndtere spørsmål eller formidle erfaringer. NTF mener at retningslinjen bør tydeliggjøre at elevmedvirkning ikke nødvendigvis forutsetter fysisk deltakelse i et møte. Alternative former for medvirkning bør vurderes når det er nødvendig, for eksempel skriftlige innspill, visuell støtte, korte samtaler, pauser og at en trygg person hjelper eleven med å formidle sine synspunkter.

Dersom eleven ikke klarer å delta i et møte, må ikke dette føre til at oppfølgingen stopper opp. Foreldrenes informasjon og kunnskap om barnet må kunne inngå som en viktig del av grunnlaget for vurderingene, samtidig som skolen fortsetter å arbeide for å innhente elevens perspektiv på en måte som er tilpasset barnet.

Selv om eleven skal høres og medvirke i egen sak, vil det i enkelte situasjoner være vanskelig for barnet å uttrykke egne behov eller delta i møter. Da må foreldrenes kunnskap om barnet anerkjennes som et viktig bidrag til å forstå situasjonen og finne løsninger.

Elevmedvirkning innebærer også ansvar- et ansvar som kan bli for stort og belastende for elever som strever på skolen.

Det er derfor viktig at ansvaret ikke legges over på eleven, dersom tiltak ikke fungerer som forventet.

Foresatte opplever ofte at deres informasjon ikke blir tatt hensyn til i tilretteleggingsarbeidet.

Foreldrenes kunnskap om barnet må anerkjennes som et viktig bidrag til å forstå situasjonen og finne løsninger.

Foreldrenes rolle som barnets talsperson må tydeliggjøres sterkere i retningslinjen.

Anbefaling: "Skolen bør tilby elever med fravær egne møter om fraværet". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Som nevnt i punkt 2.2 kan møter om skolefravær oppleves belastende og stressende.

Her blir det viktig å presisere at skolen må respektere dette om eleven ikke ønsker dette, og at det ikke blir et gjentakende spørsmål/ tilbud.

Anbefaling: "Skolen bør gjøre det mulig for elever med fravær å ha med seg en person de er trygge på i møter". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF er positive til presiseringen om at elever med fravær skal kunne ha med seg en person de er trygge på i møter.

Det bør presiseres at kontaktlærer ikke alltid er den riktige personen til å følge opp enkelte saker og utfordringer.

Videre bør det være en annen person som kjenner godt til saken, slik at det unngås utfordringer om den faste personen blir borte over lengre tid eller slutter. For noen elever kan foresatte være den eneste trygge personen i møte med fraværarbeid på skolen, og bør også kunne være en trygg person eleven kan ha med seg i møter.

2.3. Skolens oppfølging

Anbefaling: "Skolen bør planlegge og følge opp overganger for elever med eller risiko for fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF er svært positive til at retningslinjen har egne anbefalinger om overganger.

Gode overganger kan være avgjørende for elever som opplever uforutsigbarhet, stress eller store krav til omstilling. Særlig positivt at overgangene gjennom skoledagen som endringer i timeplanen, vikarbruk, bytte av rom, annerledesdager er beskrevet.

Skifte mellom aktiviteter kan gjerne legges til her. NTF støtter at overgangen mellom hjem og skole omtales, også når en elev skal tilbake til skolen etter kortere eller lengre fravær.

Positivt at behovet for god planlegging og oppfølging ved overganger gjennom opplæringsløpet er presisert.

Vår erfaring er at det ofte er uklart for foresatte hvem som har ansvar for hva, og hva de kan forvente av skolen.

Anbefalingen om å utarbeide en skriftlig plan for den aktuelle overgangen bør derfor være sterkere, og foreslås endret til

at det bør utarbeides en skriftlig plan heller enn at dette kun skal vurderes. Det er viktig at nødvendig informasjon om elevens behov og fungerende tiltak følger eleven ved bytte av lærer, klasse eller skole, slik at tilretteleggingen ikke blir avhengig av enkeltpersoners kunnskap eller engasjement.

Anbefaling: "Det bør være én ansatt fra skolen som har hovedansvar for å følge opp eleven som har fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter anbefalingen om at én ansatt bør ha hovedansvar for å følge opp eleven med fravær.

En tydelig kontaktperson kan bidra til kontinuitet, trygghet og bedre koordinering. Også her må det være rom for å vurdere hvem som er best egnet til denne rollen. Kontaktlærer vil ikke nødvendigvis være den riktige personen. Også her blir det viktig at mer enn en person kjenner godt til saken, slik at det unngås utfordringer om den faste personen blir fraværende over tid eller slutter.

Det avgjørende må være at eleven og familien opplever kontakten som trygg, forutsigbar og tillitsfull.

Ansaret for oppfølgingen må være forankret hos skolens ledelse. Det må ikke være opp til den enkelte kontaktlærer alene å sikre at nødvendige tiltak blir gjennomført, at relevante tjenester involveres, eller at oppfølgingen evalueres.

Anbefaling: "Når en elev har bekymringsfullt fravær, bør skolen lage en skriftlig plan for oppfølging". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter anbefalingen om at skolen skal utarbeide en skriftlig plan ved bekymringsfullt fravær. En slik plan kan bidra til forutsigbarhet, tydelig ansvarsfordeling og kontinuitet i oppfølgingen.

Tidspunkt for evaluering og vurdering av om tiltakene fungerer bør legges til listen i planen for oppfølging.

Det er viktig at planen ikke ensidig beskriver hva eleven forventes å gjøre, men også beskriver hvilke endringer skolen skal gjennomføre for å gjøre opplæringen trygg, tilgjengelig og gjennomførbar for eleven.

Ved behov bør planen omfatte tiltak mot mobbing, krenkelser, utestenging og andre forhold i skolemiljøet som kan bidra til fraværet.

NTF mener at anbefalingen om skriftlig oppfølgingsplan bør vurderes styrket til et tydeligere krav i retningslinjen ved alvorlig eller langvarig fravær. NTF kan ikke se noen grunn til at det ikke kan presiseres at skolen skal lage en skriftlig plan - i det minste dersom fraværet er av alvorlig karakter.

Anbefaling: "Skolen bør involvere PP-tjenesten når eleven har bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter at skolen bør involvere PP-tjenesten tidlig, og dette alltid skjer i samarbeid med foresatte. Hvorvidt eleven bør samtykke, må vurderes opp mot alder og modenhet.

Det er fint at det er presisert at sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten skal innhentes dersom foresatte eller eleven selv mener at eleven ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Anbefaling: "Når eleven har fravær, bør skolen ha jevnlig dialog med eleven og foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter at jevnlig dialog mellom skole og hjem er et grunnleggende tiltak for å følge opp skolefravær. I tillegg til å tilpasse informasjon og medvirkningen til elevens alder og modenhet, er det viktig å huske på at omfanget av dialogen ikke må være større enn det eleven kan mestre, og som oppleves nyttig for eleven selv.

Barn med funksjonsnedsettelse og bekymringsfullt fravær har ofte tjenester fra flere instanser. Dette kan medføre flere parallelle tiltak, som innebærer oppfølging fra foresatte. Mange foresatte opplever at de i perioder løper fra møte til møte. Alternative kommunikasjonsformer blir derfor også viktig å vurdere i dialogen med foresatte.

På samme måte som det beskrives at det kan gis informasjon fra skolen som eleven ikke trenger å svare på, kan dette være et tiltak i dialogen med foresatte.

2.4. Kompetanse

Anbefaling: "Skolen og PP-tjenesten bør ha relevant kompetanse til å forebygge og følge opp skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF er svært positiv til at retningslinjen framhever behovet for relevant kompetanse om skolefravær, og at neurodivergens, herunder Tourettes syndrom, omtales som en mulig risikofaktor. Det er viktig at ansatte i skolen og PP-tjenesten har kunnskap om hvordan nevroutviklingsforstyrrelser kan påvirke læring, sosialt samspill og deltakelse i skolehverdagen.

NTF støtter også at PP-tjenesten involveres i vurderingen av om manglende tilrettelegging eller organisatoriske forhold ved skolen kan bidra til fraværet. Det er viktig at skolen har rutiner for å innhente relevant fagkompetanse når egen kompetanse ikke er tilstrekkelig. Dette kan blant annet innebære samarbeid med PP-tjenesten, Statped, skolehelsetjenesten og andre aktuelle helse- og velferdstjenester. Tverrfaglig samarbeid må være koordinert, ha tydelig ansvarsfordeling og ta utgangspunkt i elevens samlede behov.

Det bør også presiseres at PP-tjenesten må vurdere når det er behov for å hente inn kompetanse fra andre tjenester. Vår erfaring er at kompetansen i PP- tjenesten er svært variert, og at det for sjeldent tas kontakt med Statped eller andre kilder til kompetanse. Foresatte forteller ofte at det ikke er kunnskap om Tourettes syndrom, men at PP-tjenesten ikke forsøker å innhente nødvendig kompetanse, selv om foresatte ber om det.

NTF kan ikke se noen grunn til at anbefalingen om kompetanse ikke kan være på høyeste nivå.

Kompetansen som beskrives bør etter vår mening klart kunne forventes av både elever og foresatte.

2.5. Samarbeid med andre tjenester

Anbefaling: "Skolen bør ha et samarbeid med PP-tjenesten på systemnivå om forebygging av fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF støtter at PP-tjenesten bør bidra til å vurdere om manglende tilrettelegging eller organisatoriske forhold ved skolen kan være medvirkende årsaker til fraværet for elever med nevroutviklingsforstyrrelser. Både forskning og erfaring viser at en av hovedårsakene til at barn har bekymringsfullt fravær er manglende tilrettelegging i skolen. Det er positivt at PP- tjenestens rolle i kartlegging av hvilken kompetanse som mangler på den enkelte skole for å forebygge og følge opp skolefravær er beskrevet.

Anbefaling: "Skolen bør sikre et samarbeid med skolehelsetjenesten, på systemnivå, om forebygging og oppfølging av bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Ved bekymringsfullt skolefravær hos elever med Tourettes syndrom vil utfordringer knyttet til tilstanden svært ofte være den direkte årsak til fraværet. Tilstanden skaper ofte utfordringer fordi ansatte i skolen ikke forstår symptomene, ikke har nok kunnskap om hvordan tilstanden påvirker læring og trivsel, og dermed heller ikke setter inn riktig tiltak. En rekke av symptomene ved Tourettes syndrom kan oppfattes som et atferdsproblem, heller enn en helseutfordring. Godt samarbeid med skolehelsetjenesten kan bidra til at helseperspektivet forstås og ivaretas på en kunnskapsbasert måte i skolen.

Anbefaling: "Kommunen og fylkeskommunen kan vurdere å ha et team som jobber med skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Dersom det opprettes fraværs- team, må det sikres at dette ikke fritar den enkelte skole eller kommune for sitt ansvar for kompetanse på området. Teamet bør ha kompetanse som omfatter hvordan funksjonsnedsettelse, kronisk sykdom og nevroutviklingsforstyrrelser kan påvirke elevers skolehverdag, nærvær, læring og behov for tilrettelegging.

2.6. Rutiner og planer

Anbefaling: "Kommunen, fylkeskommunen og den private skolen bør ha rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

NTF mener at forebygging og oppfølging av skolefravær må være et tydelig ledelses- og systemansvar. Opplæringsloven § 10-6 pålegger kommunen og fylkeskommunen å sørge for at elever med fravær fra opplæringen blir fulgt opp.

Denne plikten bør framgå tydelig i retningslinjen, og det bør beskrives hvordan skoleeier skal sikre at oppfølgingen skjer systematisk og forsvarlig. Når sentrale systemtiltak formuleres som "bør"- anbefalinger, kan det oppstå store forskjeller mellom kommuner og skoler. Muligheten for at retningslinjen bidrar til mer likeverdig praksis og tydeligere ansvar styrkes ikke av den foreslåtte anbefalingen. Eksisterende plikter må beskrives som plikter, ikke som valgfrie anbefalinger.

NTF anser det som både faglig og juridisk begrunnet å løfte denne anbefalingen fra nivå 2 («bør») til nivå 3 («skal/må»).

Det bør også tydeliggjøres hvordan det skal følge opp når etablerte rutiner eller tiltak ikke fungerer, og hvordan kvaliteten på fraværsarbeidet skal evalueres.

Forebygging av skolefravær må også ses i sammenheng med skolens systematiske arbeid for å forebygge og håndtere mobbing og sikre et trygt og godt skolemiljø.

Anbefaling: "Fylkeskommunen og kommunen bør integrere skolefravær og skolemiljø i overordnede planer". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Skolefravær kan være en indikator på at retten til et trygt og godt skolemiljø, universell utforming og/eller nødvendig tilrettelegging ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Oppfølging av fravær bør derfor også innebære en systematisk vurdering av om skolens plikter er oppfylt.

På samme måte som ved rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær pålegger opplæringslovens § 10-6 kommunen og fylkeskommunen å sørge for at elever med fravær fra opplæringen blir fulgt opp.

NTF kan ikke se noen grunn til at det ikke bør kunne forventes at skolefravær og skolemiljø integreres i det systematiske arbeidet gjennom overordnede planer.

NTF anser det som både faglig og juridisk begrunnet å løfte denne anbefalingen fra nivå 2 («bør») til nivå 3 («skal/må»).

2.7. Andre kommentarer

Har du/dere andre kommentarer til anbefalingene som ikke har blitt dekket av spørsmålene over? Hva, og vis til den konkrete anbefalingen det gjelder.

Kommentar

Alternative opplæringsarenaer er lite beskrevet i retningslinjen.

Det er viktig å unngå situasjoner der eleven blir værende hjemme over lengre tid uten et tilfredsstillende opplæringstilbud, faglig oppfølging eller tilhørighet til skolefellesskapet. Det bør tydeliggjøre i større grad hvordan skolen skal ivareta elevens opplæring når eleven over tid ikke klarer å delta i det ordinære tilbudet. Det bør fremkomme at 100 prosent fysisk tilstedeværelse på skolen ikke alltid bør være målet. Målet må være et forsvarlig og individuelt tilpasset opplæringstilbud som ivaretar elevens rett til opplæring, og som gir realistiske muligheter for gradvis økt deltakelse når dette er hensiktsmessig. Retningslinjen bør gi tydeligere veiledning om hvordan skolen kan benytte alternative opplæringsarenaer, og hvordan alternative løsninger skal vurderes og evalueres.

Det vises til FFOs skolerapport om skolens rutiner:

"Ansatte har også vurdert i hvilken grad skolen har opplegg for hjemme- eller fjernundervisning for elever med langvarig fravær knyttet til skoleangst, sykdom eller funksjonsnedsettelse. Svarene gir et delt og usikkert bilde. Rundt fire av ti er enige i at et slikt tilbud er på plass, mens om lag én av fire er uenige, og en tredjedel svarer «verken eller». I fritekstsvar peker foresatte også på manglende opplæringstilbud ved fravær og svake rutiner for gjennomføring av prøver og eksamen når man er borte fra skolen. Den høye andelen ansatte som ikke tar et tydelig standpunkt til opplegg for hjemme- eller fjernundervisning kan tyde på at dette er et område med begrenset oversikt eller lite etablert praksis."

NTF vil samtidig understreke at alternative løsninger ikke må bli en erstatning for skolens arbeid med å identifisere og fjerne barrierer i det ordinære opplæringstilbudet. Det må undersøkes om manglende tilrettelegging, utrygt skolemiljø eller organisatoriske forhold bidrar til at eleven ikke klarer å delta.

Universell utforming og fysisk og psykososialt skolemiljø

Universell utforming og fysiske forhold ved skolen bør ha en tydeligere plass i retningslinjen.

Skolemiljøet omfatter også de fysiske omgivelsene og hvordan skolehverdagen er organisert. For elever med Tourettes syndrom og andre nevroutviklingsforstyrrelser f.eks. annet støy, lys, mange samtidige sanseinntrykk, store grupper og uforutsigbare omgivelser påvirke muligheten til å delta i undervisningen og å være sosialt inkludert. NTF støtter derfor FFOs forslag om at risikovurderinger og rutiner for fravær også skal omfatte manglende fysisk og sosial tilrettelegging. Skolen bør ha kompetanse til å identifisere slike barrierer, også når eleven selv ikke klarer å beskrive hva som gjør skolehverdagen vanskelig. Samarbeid med andre relevante fagpersoner bør vurderes når det er behov for kompetanse om sansebearbeiding, fysisk utforming og fysiske tilpasninger.

3. Retningslinjen som helhet

1. Er formålet med retningslinjen tydelig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

2. Er det tydelig hvem som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

3. I hvilken grad er retningslinjen brukervennlig? (Lett å finne frem, klare anbefalinger, godt språk) Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

4. Hvordan fungerer den digitale strukturen for å finne fram og få oversikt? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

5. Anbefalingene er markert som sterk eller svak, og du får vite hva det betyr ved å holde musepekeren over ordet «bør» (sterk), «kan vurdere» (svak). Vil dette være til praktisk hjelp for de som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

6. Gir delen om metode og arbeidsprosess god nok innsikt i hvordan retningslinjen er utarbeidet? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

7. Er innledningen nyttig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hvorfor den ikke er nyttig og hva som mangler for å gjøre den nyttig

✓ Ja

Kommentar

Det er svært positivt at nevrodivergens beskrives som mulig årsak til skolefravær.

Det bes om at Tourettes syndrom skrives riktig (inkludering av syndrom er den benevnelsen som benyttes).

Begrepet bekymringsfullt skolefravær fungerer godt, og beskrives godt i innledningen.

Det savnes imidlertid tydeligere definisjoner av hva som egentlig regnes som høyt fravær.

8. I hvilken grad tror du/dere at retningslinjen vil være til praktisk hjelp for ansatte og ledere i skoler og PP-tjenesten og skoleeiere? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Retningslinjen oppleves lett forståelig, og av overkommelig størrelse.

9. I hvilken grad vil det være gjennomførbart for ansatte og ledere i skole og PP-tjenesten og skoleeiere å følge anbefalingene retningslinjen? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

10. Andre kommentarer til retningslinjen som helhet

Kommentar

Det er positivt at retningslinja skal suppleres med anbefalinger om fleksibilitet i organisering og gjennomføring av opplæring for elever med bekymringsfullt skolefravær, og tiltak som bruk av ekstra ressurser.

NTF støtter FFOs etterlysning av over hvordan dilemmaer som å veie barnets mot foresattes ønsker dersom disse ikke samsvarer, og barnets rett til medvirkning veid opp mot skoleplikt veid opp mot opplæringsrett skal løses i praksis.

+ Generelt positiv

Ikke angitt generell kommentar

Med hilsen

Kirsten Riise
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent